

Bestemmelse optaget, Ministeren har altsaa Dispensationsret, saaledes at de unge Mennesker i dette Fag — og der er jo ogsaa Møllerne, som mange Gange maa arbejde om Natten — kunne faa Lov til at arbejde om Natten, og samtlige Bagere og Konditorer maa jo, naar de skulle have deres Uddannelse, have denne Tilladelse. Her er nu Aldersgrænsen sat op til 16 Aar — i den nugældende Lærlingelov er den 14 Aar —, og dette vil altsaa bidrage til, at Lærlingene i dette bestemte Fag fremtidig ikke kunne antages i Lære før det 16de Aar og altsaa ikke blive Svende før det 20de Aar. Det forekommer mig, at der maa kunne træffes en anden Bestemmelse, saaledes at det f. Eks. tillades de Lærlinge, hvis tekniske Uddannelse fordrer det, at arbejde f. Eks. to Timer tidligere fra Kl. 4 om Morgenen, mod at der efter 6—8 Timers Forløb gives dem 2 Timers Hviletid eller tilstrækkelig Tid til Hvile. Thi saaledes er nu faktisk Forholdet, at de unge Mennesker i de forskellige Fag i alt Fald i Provinserne — i Kjøbenhavn er det noget andet — arbejde paa denne Maade; det er altsaa nødvendigt, at der træffes den Forholdsregel, at de komme op ved den Tid, for at de kunne deltage i Arbejdet i det Fag, som de skulle lære, og at de saa ere færdige ved Middagstid. At unddrage dem Tilladelse til at arbejde før Kl. 6, naar Arbejdet er færdigt, vil altsaa føre til en Forlængelse af deres Læretid med 2 Aar, saaledes at de først kunne blive Svende, naar de ere 20 Aar, hvad der jo for dette Fags Arbejdere vil være en stærk Indskrænkning, og jeg synes egentlig ikke, der er nogen særlig Anledning dertil. — § 17 indeholder den meget omstridte Tilladelse eller Nægtelse af Tilladelse for kvindelige Arbejdere til at arbejde i 4 Uger efter deres Nedkomst, og saa er der yderligere tilføjet, at den Hjælp, som det offentlige yder i dette Tidsrum, ikke skal have Fattighjælps Virkninger. Jeg kan godt forstaa den højtaerede Ministers humane Synspunkt paa dette Omraade, og jeg ser ogsaa, at der i den svenske Lovgivning i dens § 7 er en Bestemmelse om, at Kvinder i de første 4 Uger, efter at de have født, ikke maa arbejde; og til Arbejder under Jorden, i Grave og Stenbrud,

maa de i det hele taget ikke anvendes i længere Tid, og mindreaarige maa slet ikke anvendes der. Men der var jo ikke saa ringe Opposition, som den ærede Minister ogsaa kom ind paa, fra Kvindernes Side, og jeg ser ogsaa, at der er en Fare her. Naar man først begynder at lovgive om den selvstændige Kvindes Ret, kommer man let ind paa at lovgive om den voksne Arbejder, og for mig staar det som aldeles utvivlsomt, at det vil være vanskeligt at kontrollere Overholdelsen i det hele, det kan jo nok lade sig gøre paa det Sted, hvor hun har været før, men naar hun gaar et andet Sted hen, hvorledes skal det saa kontrolleres, at det først er saa mange Uger efter Nedkomsten? At straffe hende for det, kan der dog ikke være Tale om. I det hele taget synes jeg, at det var det heldigste, om denne Paragraf udgik. Hvor man saa skulde indsætte en Bestemmelse om, at de paagældende Kvinder, der ikke kunne arbejde, kunne faa nogen Hjælp fra, kan jeg næsten ikke sige, thi det forekommer mig, at det kan blive en ganske betydelig Udgift for de paagældende Kommuner. Jeg er enig i, at den Hjælp, de faa, og som de bør have, ikke skal have Fattighjælps Virkninger, men det er et Spørgsmaal, om det skal være en kommunal Udgift; jeg var mest tilbøjelig til at føre den Sag over paa Ulykkesforsikring, det kunde vist være meget passende; ligesom Arbejdsgiveren i farlige Fag har faaet en Forpligtelse, kunde der ogsaa være Tale om en Forpligtelse over for disse Kvinder; det er hændelig Skade, og de paagældende Kvinder skulle ikke lide under det. Denne Bestemmelse maatte kunne gives under en eller anden Form, uden at den just kom ind paa Fabrikloven. Jeg kunde nok ønske den udtaget, idet jeg gerne vilde være med til, at de paagældende Kvinder, som ikke ere i Stand til at arbejde, faa Erstatning under en eller anden Form, saaledes at de ikke skulle behøve at ty til det offentlige, men at Kommunerne skulde bære denne Udgift, forekommer mig mindre heldigt. Under hvilken Form det skal ordnes, skal jeg i øvrigt ikke komme videre ind paa.

I § 21, sidste Stykke, staar: „Tilsynet skal undersøge enhver Klage over formentligt Brud paa nærværende Lov, som